

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен

„Доктор“ на тема:

„ РОЛЯТА НА СТРАТЕГИЧЕСКОТО ЛИДЕРСТВО В СТРУКТУРНОТО УПРАВЛЕНИЕ НА КРИЗИ ”

(Приложно проучване на държавните училища в Ливан)

Област на висше образование: Педагогически науки

Професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието

Автор на труда: Hilda Narch El Mouhtar (при зачисляване за докторантура Хилда Хасан Нарч)

Автор на становището: проф. дпн Ваня Спасова Георгиева

1. Обща характеристика на оценката ми за дисертационното изследване

Становището ми е изградено на основата на представеният от докторант Хилда Нарч комплект материали за рецензиране: дисертационен труд на английски език в рамките на 186 страници, включващи основен текст от 161 страници, описание на използвани 300 източници на английски и арабски; приложение свързано с текста от анкетата на английски на направеното емпирично изследване; автореферат на български и английски - съответно 67 и 60 страници и копия на 6 научни публикации по темата на дисертацията.

Ядрото на анализите в предложената дисертация са две основни категории – стратегическо лидерство и структурно управление на кризи. Докато понятието за стратегическо лидерство е предмет на доста изследвания в съвременното поле на мениджмънта, то управлението на кризи от всякакъв характер в организациите и в частност образователните организации е един актуален и трудно решим научен и практически проблем. Това безспорно прави трудът на докторант Хилда Нарч дисертабилен и актуален в предметното поле на така наречения кризисен мениджмънт..

Има структурен и безструктурен способ за управление във всяка една супер система и пример за такава е образователната система както на национално, така и на глобално равнище. При безструктурния способ архитектурата на структурата възниква вероятно в процеса на управление, при това на основата на преимуществено безадресно циркуляционно разпространение на информация. Достойнството на този дисертационен труд е в стремежа да се посочат промени, които могат да подобрят преминаването от без структурно, към структурно управление на кризи в образователните институции на една отделна национална образователна система.

Процесите на промяна и последиците при всяка структурна криза са от технико-технологически, управленски и социален характер, придвижващи образователните институции напред или обратно към хаоса. Налице са също политически последици и съществено преразпределение на отговорностите.

Чест прави на докторантката ,че засяга и тези проблеми в своя труд, въпреки, че е имало забранени от министерството въпроси в подбраните от нея айтеми на изследването.

2. Становище по отделните части на дисертационния труд

В първите две глави прави впечатление добрия подбор на широк спектър от референции за изграждане на основната концепция на докторантката (работни понятия, комплекс от цели, работни хипотези, методология и възможни подходи и резултати на анализи както на понятието стратегически лидер, така и на понятието структурно управление). Описани са проучвания за управлението на кризи в училищни общности и в други страни (САЩ, Шотландия, Саудитска Арабия, Палестина, Сирия, дори Нигерия). При описание на разновидности, методи, принципи и др. обаче са налице доста повторения на цели абзаци само с лека промяна на текста.

В трета глава е изградена стройна система на емпиричната част на изследването, където се демонстрира умело използване на инструменти за провеждане на интервюта, подбор на извадка, подлагане на инструментариума на изследване за надеждност и валидност, статистическа обработка, процеси на доказване на хипотези. Подборът на някои айтеми в отделните части подлежи на дискусия, но причината може да бъде превода от арабски на английски един път и от английски на български втори път.

Внимателния прочит на предоставените материали от труда на докторант Хилда Нарч очертава мнението ми, че е налице:

- Добро познаване на наличните изследвания върху същността и проблематиката на стратегическото лидерство и кризисния мениджмънт в образователните институции;
- Наличие на изградена обща концепция на изследването – предмет, цели, задачи, хипотези, както и методи за постигане на целта;
- Логично декомпозиране на цялостното изследване в 3 основни части, които са взаимно свързани и допълващи се една след друга с налични обобщения, заключение и препоръки;
- Добро онагледяване на процеса и резултатите от емпиричното изследване в езикова и графична форма;
- Компетентно използване на инструменти за статистическа обработка при емпиричното изследване.;
- Задоволително публично представяне на отделни части от дисертационния труд на научни конференции у нас както на английски, така и на български;
- Спазване на общоприети правила за цитиране и препратки, както и авторски обобщения, характеризиращи се с оригиналност и многоплановост.

3. Основни приноси в научната и научно-приложната дейност на докторантката

Значимата връзка между стратегическото лидерство и училищната ефективност, както и ролята на стратегическия лидер за подобряване и напредъка на училищата е разяснявано многократно в литературата, но подходът на докторантката да докаже това чрез емпирично изследване на територията на Ливан може да се приеме за принос.

Приносите на докторант Хилда Нарч търся в нейното старание да докаже ролята, която стратегическият лидер може да играе при общи рискове и по време на управление на кризи в образователните организации, най-вече при структурното управление на кризи в училищата.

Принос намирам в събраните доказателства за ролята на организационните структури в системата за управление на училищата. А практическите приноси са свързани с направените от докторантката предложения за промени в статута и дейността на образователните лидери в Ливан.

4. Преценка на публикациите и автореферата

Представените текстове на публикации по темата, както и автореферата отразяват вярно отделни съдържателни моменти от дисертационния труд. Но при превода на български на автореферата на отделни места при сравнение с оригинала има проблеми (губи се смисъла на доста абзаци поради дългите изречения, недобре изграден словоред и за съжаление, не съвсем добър избор на терминология на български език).

5. Забележки, препоръки, въпроси

Зададените тук въпроси имат по скоро значение за създаване на мотивация за нови анализи и изследвания от Хилда Нарч след приключване на дисертационния труд. Те са следните:

Глобализацията изостри конфликтите между статукво и промяна в повечето общества. А знаем, че нито една държава не е изцяло суверенна. Има нарастващ конфликт между различни международни сили, ориентирани към различни позиции – от една страна доминиращата либерална визия в управлението на Запада, а от друга - наличие на традиционалиско-консервативните ориентации, които се стремят да съхранят обществата от прекалено големите промени. Отразява ли се тази тенденция за поява на съдържателни и структурни кризи в образователната система на Ливан?

Например привържениците на световната лява ориентация настояват за сериозно присъствие в съдържанието на образованието на тезите на така наречените забравени хора (жени, етически/расови/религиозни „малцинства“, местни националности, лица с нехетеросексуална ориентация), както и на борещите се за опазване на околната среда и мира. Създава ли това криза на стратегиите за образователно съдържание или криза на общуването между различните организационни структури в образованието?

6. Заключение

Считам, че представеният дисертационен труд на тема *Ролята на стратегическото лидерство в структурното управление на кризи* има своята стойност на актуално, мащабно, систематизирано изследване на един значим не само за националната образователна система на Ливан проблем и заслужава позитивна оценка като цяло.

На основата на тази положителна оценка препоръчвам на уважаемото жури да присъди на Хилда Нарч образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование „Педагогически науки“, професионално направление „Теория и управление на образованието“.

Като член на журито аз ще гласувам положително.

24 април 2023 година
Благоевград

Изготвил становището:
проф. дпн Ваня Спасова Георгиева

REVIEW

**Of a dissertation work for awarding the educational and scientific title
“Doctor” on the following topic:**

THE ROLE OF STRATEGIC LEADERSHIP IN STRUCTURAL CRISIS MANAGEMENT

(An Applied Study on Public Schools in Lebanon)

High Education field 1. Educational Sciences, Professional Field 1.1 Educational Theory and Management

Author: Hilda Narch El Mouhtar (Hilda Hasan Narch when the author submitted the documents for a doctor’s degree)

Author of the review: Prof. PhD Vanya Spasova Georgieva

1. General characteristics and evaluation of the dissertational research

I have written my review on the basis of the set of materials presented by the candidate Hilda Narch to be reviewed: a dissertation, written in English on 186 pages, which includes 161 pages main body, description of 300 resources in English and Arabic that have been used; an Appendix that is related to the survey done in English and the empirical research that has been done; an abstract in Bulgarian and English – 67 and 60 pages accordingly, and copies of six scientific publications on the topic of the dissertation.

The core of the analysis of the dissertation presented to me, consists of two main categories – strategic leadership and structural management of a crisis. While the term signifying strategic leadership is a subject to various researches in the current scientific field of management, crisis management of different character within organizations and within educational organizations in particular, is a quite relevant, difficult to solve scientific and practical problem. This, undoubtedly makes Hilda Narch’s work worth to be dissertational and relevant in the professional field of the so called, crisis management.

There is a structural and structureless approach to management in every supersystem, and an example of such is the educational system, the national ones and the world one, as well. When the structureless approach is used, the architecture of the structure is derived, based on the varieties in the process of management, moreover, on the ground of predominant circulation and distribution of information without a certain address. The merit of this dissertational work lies in the aspiration to show changes that can improve the shift from structureless to a structural management of crisis within the educational institutions of one particular national educational system.

The processes of change and the consequences of each structural crisis have a technical and technological, managerial and social character, which push the

educational institutions forward or bring them back to chaos. Political consequences and significant change in responsibilities are also evident.

It is admirable that in the dissertation, the candidate discusses these topics and problems despite the fact that the ministry had forbidden to use some of the items she selected to be a part of the research.

2. *Opinion on the different parts of the dissertational work*

The fact that in the first two chapters the candidate has selected carefully a wide variety of references to develop the main concept of the candidate (basic terms, set of goals, work hypothesis, methodology and possible approaches and analysis results, like strategic leader, as well as the term structural management) makes a good impression. Researches about crisis management of other communities and countries (The USA, Scotland, Saudi Arabia, Palestine, Syria and even Nigeria) are also included. When varieties, methods, principles and other items are described, there is a certain repetition of whole paragraphs with a slight change of the text.

An orderly system of the empirical part of the research, where the candidate demonstrates a swift use of instruments of holding interviews, selection of data, checking the instrument's validity and reliability, processing statistics, processes of proving hypothesis, is included in chapter three. The selection of some items might be questionable but one of the possible reasons could lie in the initial translation from Arabic to English and the secondary translation from English to Bulgarian.

My careful and thorough reading of the materials concerning the dissertational work presented by Hilda Narch, lead me to the following conclusions:

- She knows well the researches about the nature and problems of strategic leadership and crisis management of educational institutions, which are available today;
- There is a well-constructed general concept of the research – subject, goals, tasks, hypothesis, as well as methods to achieve those goals;
- The whole research is logically composed in three main parts, which are inter related, coherent and complete each other with the appropriate summaries, conclusions and recommendations;
- The process and the result of the empirical research are illustrated well in a verbal and graphic form;
- The instruments of the statistical processing of the empirical research are used very competently;
- The public presentation of separate parts of the dissertational work of scientific conferences in Bulgaria in English and Bulgarian, is satisfactory;
- The common rules about citing and bibliography, copy rights, as well as the authors conclusions, which are original and deep, are followed.

3. Main contribution in the scientific, science applied and teaching work of the candidate

The significant connection between strategic leadership and school efficiency, as well as the role of the strategic leader for the improvement and progress of schools, has been pointed out multiple times in the professional literature on the subject before, but the approach of the candidate to prove that by empirical research on Lebanese territory, can be considered her contribution.

I see the contribution of Hilda Narch in her aspiration to prove the role which strategic leaders can have when facing general risks in time of crisis management in educational organizations, predominantly with structural crisis management in schools..

I see contribution in the evidences she collected about the role of the organizational structures in the school management system. The practical contribution is related to the suggestions the candidate has made on how the status and activity of the educational leaders of Lebanon should be changed.

4. Evaluation of the publications and the abstract

The text of the publications on the topic and the abstract that were presented, reflect accurately different parts of the dissertational work. But when the text of the original is compared to the translation of the abstract there are some problems on some occasions (the meaning of several paragraphs is lost due to the use of long sentences, wrong word order or not precise choice of terminology).

5. Notes, recommendations, questions

The questions I ask here aim to motivate Hilda Narch to make further analysis and research after she completes her dissertational work. They are the following:

Globalization has increased the conflicts between status quo and progress in the majority of the societies. We know that there are no countries that are completely sovereign. The conflict between different international movements, which are oriented differently – from one side the dominant liberal vision of management of the West, and on the other side – the presence of traditionalistic and conservative one, which aims to protect societies from big changes, is getting more severe. Does this tendency result in the presence of structural and content educational crisis in Lebanon?

For instance, the supporters of the world leftist orientation insist on more serious presence in education, of content about the so called, forgotten people (women, ethnic/race/religious “minorities”, local nationalities, homosexuals), as well as people who protect the environment and peace. Does this create a crisis in the strategies of the educational content or miscommunication between the various organizational educational structures in Lebanon?

6. Conclusion

I believe that the dissertational work presented here, on the topic *The Role of Strategic Leadership in Structural Crisis Management* has its value as a relevant, massive, systematic research of one significant problem, not only for the educational system of Lebanon, but in general, and deserves a positive evaluation, as a whole.

Based on this positive evaluation I propose to the honorary jury to award Hilda Narch the educational and scientific title “doctor” in high education field “Educational Sciences”, professional Field “Educational Theory and Management”.

As a member of the jury, I will vote positively.

April 24th 2023
Blagoevgrad

Reviewer:
Prof. PhD Vanya Spasova Georgieva